

MUISTIO

VALTAKUNNALLISEN LANU-NEUVOSTON & BU-GRUPPENIN KOKOUS

Aika: perjantai 22.9.2023 klo 12.15

Paikka: Seinäjoen kaupunginkirjasto

Kutsutut:

Erte:

Mervi Heikkilä, Seinäjoen erityistehtävä,

Emilia Koski, Seinäjoen erityistehtävä,

Lena Sångfors, Seinäjoen erityistehtävä,

Karoliina Prinkkilä, Seinäjoen erityistehtävä,

Mikaela Byskata-Ahlskog, Seinäjoen erityistehtävä

Lanu-neuvosto:

Mari Luolamaa, Helsingin kaupunginkirjasto,

Miia Utriainen, Turun kaupunginkirjasto,

Kati Pipinen, Harjavallan kaupunginkirjasto (Kaarina Sainion varajäsen), etänä

Meri Markus, Porvoon kaupunginkirjasto,

Paula Pulkkinen, Espoon kaupunginkirjasto,

Minna Rinta-Valkama, Vaasan kaupunginkirjasto, poissa

Kati Ranta, Ähtärin kaupunginkirjasto,

Laura Liikavainio, Oulun kaupunginkirjasto,

Mari Karvonen, Kajaanin kaupunginkirjasto,

Roosa Immonen, Joensuun kaupunginkirjasto,

Viivi Kilpeläinen, Lieksan kaupunginkirjasto, etänä

Raija Savinainen, Kuopion kaupunginkirjasto,
Krista Tuominen, Lahden kaupunginkirjasto,
Päivi Joentausta, Asikkalan kaupunginkirjasto,
Hertta Alajärvi, Sompion kunnankirjasto, poissa
Laura Herva, Rovaniemen kaupunginkirjasto,
Marjut Vainio, Rantasalmen kaupunginkirjasto, etänä
Henriika Tulivirta, Helsingin kaupunginkirjasto, etänä
Hanna-Leena Majuri-Jantunen, Jyväskylän kaupunginkirjasto,
Marjo Mannila, Tampereen kaupunginkirjasto

BU-gruppen:

Agneta Möller-Salmela, Hangö bibliotek, etänä
Catharina Latvala, Borgå stadsbibliotek,
Catrin Wiik, Nykarleby stadsbibliotek,
Mikaela Byskata-Ahlskog, Karleby stadsbibliotek,
Anna-Maija Koskimies, Vasa stadsbibliotek, poissa
Jessica Peltoniemi, Vasa stadsbibliotek,
Annica Andersson, Mariehamns stadsbibliotek, etänä
Heidi Jägerskiöld, Kimitoöns kommunbibliotek,
Cecilia Eriksson, Helsingfors stadsbibliotek

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus

Kokouksen avasi koollekutsuja, kehityspäällikkö Mervi Heikkilä.

2. Kokouksen koollekutsuminen ja kokoonpano

Kokous on kutsuttu koolle 13.9.2023. Kutsuttuja ovat Helsingin kaupunginkirjaston edustaja, VAKE-kirjaston edustaja, AKE-kirjastojen edustajat sekä yksi edustaja kultakin AKE-alueelta. AKE-kirjastot ovat valinneet alueiltaan edustajat ja heille varajäsenet vuosiksi 2023-2025. Lisäksi

kutsuttuja ovat edustajat kaksikielisistä AKE-kirjastoista ja kaksikielisistä kirjastokimpoista sekä Ahvenanmaalta. Heidät on valittu myös kaudelle 2023-2025.

Kokouksen puheenjohtajana toimi kehityspäällikkö Mervi Heikkilä Seinäjoen Ertestä ja sihteerinä Emilia Koski ja Mikaela Byskata-Ahlskog Seinäjoen Ertestä

3. Päätetään neuvoston kokousten pöytäkirjojen tarkastamisesta sekä ääntenlaskennasta.

Päätettiin pitää muistiota, joka tarkistetaan sähköpostiviestien avulla. Ääntenlaskijoiksi ja muiston tarkastajiksi valittiin Kati Ranta ja Catrin Wiik.

4. Neuvoston palkinnot

Missä mennään neuvoston kokouksissa suunniteltujen ja ideoitujen palkintojen suhteen.

Päätös

Keskusteltiin, että palkitsemisen myötä edistetään kotimaista lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä lisätään kirjastojen lasten- ja nuortenkirjastotyön sekä lukemisedistämistyön näkyvyyttä. Myös OKM ja Kirjastoseura suhtautuivat myötämielisesti palkitsemiseen.

Käytiin läpi raatien jäsenet. Sovittiin, että palkinnot jaetaan vuorovuosina. Ensimmäisenä palkitaan lanu-selkokirja vuonna 2024. Ertestä lanuselkokirjaraadin koollekutsujana ja sihteerinä toimii Emilia ja ”lanuystävällinen kirjasto” –raadin koollekutsujana ja sihteerinä Mervi.

Lanu-selkokirjaraati kokoontuu ensimmäisen kerran 2.10. Ensimmäisessä kokouksessa ovat poikkeuksellisesti mukana myös Mervi Ertestä sekä Ella Airaksinen Selkokeskuksesta. Raati tuo aikanaan esityksen säännöistä lanu-neuvostolle.

5. Mahdollinen Liboppi-kurssi 2024

Mitä aiheita haluttaisiin? Miten laaja? Minkä tyyppinen (vuorovaikutteisuus, tekstipainotteisuus, videot, kotitehtävät jne.). Palautetta nuortenkirjastotyökurssista?

Päätös

Liboppin toimituskunta on alustavasti lähestynyt Erteä uuden kurssin toteuttamisesta.

Ehdotettiin, että kurssin voisi tehdä esimerkiksi seuraavista aihepiireistä:

- Peli- ja mediakasvatukseen liittyvä kurssi nimenomaan lanu-painotuksella.
- Nuoren asiakkaan kohtaamista käsittelevä kurssi, joka on suunnattu niille, jotka eivät tee lanu-työtä.
- Kuinka kohdata nuori, jolla on käyttäytymiseen vaikuttavia häiriöitä (esim. nepsy-asiat). Näkökulmana lisätä tietoisuutta siitä, mitkä asiat nuoren käytökseen voivat vaikuttaa.

Keskusteltiin, että nuoria koskevilla kursseilla voisi osallistaa nuoria ja saada heidänkin äänensä kuuluviin: mitä he kaipaavat ja mitä toimivaa heidän kanssaan on tehty. Pohdittiin, että haasteena on saada muidenkin kuin yksittäisen nuorten ääni kuuluviin, koska nuoret ovat erilaisia.

Lisäksi ehdotettiin Liboppi-kurssin aiheeksi kielikylpyluokkia ja –toimintaa ylipäättään: mitä metodeja kielikylvyssä käytetään, millainen kulttuuripolku siellä on ja mitä opetus pitää sisällään. Pohdittiin, että tämä voisi olla Ertellä ensi vuonna yhden koulutuksen aihe, vaikka ei kokonaista kurssia tekisi.

Ertessä on mietitty Kouluyhteisön ABC-kurssia uusille työntekijöille. Keskusteltiin, että monilla kaupungeilla on jo vakiintuneet muodot, mutta aloittelijoille suunnattu kurssi siitä, mitä kouluyhteistyössä tulee ottaa huomioon, millaisia yhteistyön malleja on olemassa ja kuinka tavoittaa opettajat voisi olla hyvä. Lisäksi pohdittiin, että kurssin pohjalta voitaisiin päivittää jo olemassa olevia yhteistyön käytäntöjä ja mahdollisesti poimia sieltä materiaaleja myös opettajille.

Päätettiin, että Ertelle voi välittää toiveita kurssien aiheista jatkossakin. Erte välittää ne ja kokouksessa esiin nousseet aihe-ehdotukset Liboppi-toimituskunnalle.

Palautetta nuortenkirjastotyökurssista:

Pohjoisessa ja etelässä ollut Nuortenkirjastotyön kurssin pohjalta opintopiirejä, jotka koettu hyväksi. Kunkin teeman luennon tehnyt asiantuntija on ollut mukana opintopiirissä keskustelemassa. Keskusteltiin, että sisällön pilkkominen pienempiin opintopiiri-kokonaisuuksiin on yksinopiskelua toimivampaa ja motivoivampaa. Opintopiirejä ovat järjestäneet AKE-alueet yhteistyössä Erten kanssa.

Keskusteltiin, onko muualla tarvetta opintopiireille. Savon ja Vaara AKE:n piirissä voisi olla kiinnostusta Nuortenkirjastotyön opintopiireihin. Näistä sovitaan myöhemmin.

6. Nuorten kohtaamisopas kirjastoille 2024

Millaisia suunnitelmia on oppaan suhteen. Kirjastoseuran nuortenkirjastoryhmän terveiset.

Päätös

Käytiin läpi Kirjastoseuran nuortenkirjastoryhmän terveiset ja tutustuttiin ryhmän kokouksessaan kokoamaan Jamboardiin:

https://jamboard.google.com/d/1UF5CRiSf5W2wobYVKA4-by6MxoP0cjY_voMUW1PSipo/edit?usp=sharing

Jamboardiin liittyen pohdittiin, että sääntöjen sijaan voitaisiin puhua turvallisen tilan periaatteista.

Keskusteltiin nuoren kohtaamisesta kirjastossa. Todettiin, että kirjaston yhteiskunnallinen vastuu on osallistaa myös nuoret, ja että kirjaston tulisi olla nuorelle turvallinen paikka, jossa häneltä ei odoteta mitään.

Pohdittiin, että Nuorten kohtaamisopas voisi olla esihenkilöille apuväline puheeksi ottamiseen ja yhdessä keskustelemiseen.

Päätettiin, että oppaan käsikirjoitus tulee lanu-neuvostolle kommentoitavaksi, kunhan valmistuu (todennäköisesti vuoden 2024 alkupuolella).

7. Erten ruotsinkielinen toiminta

Shared Reading -koulutus

Shared Reading on menetelmä, joka tulee Isosta Britannianasta. Pienessä turvallisessa ryhmässä luetaan ääneen lyhyt teksti ja puhutaan, mitä ajatuksia, muistoja ja tunteita se herättää. Kirjallisuus antaa osallistujille yhteisen kielen, jonka kautta voi ymmärtää itseä ja toista. Lukuohjaajan koulutusta antaa lukuohjaajakouluttaja, joka on saanut koulutuksensa The Reader -organisaatiolta. Shared Reading -koulutusta järjestettiin Suomessa ensimmäistä kertaa Erten ja FSBF:n toimesta. Kaksi kurssia järjestettiin yhteensä seitsemälletoista osallistujalle Lippulaivan kirjastossa Henrik Wigin vetämänä. Kurseilta saatu palaute on ollut hyvin positiivista. Osallistujat olivat menetelmästä inspiroituneita ja innokkaita aloittamaan omat ryhmänsä. Erte ja FSBF vetävät jatkossa lukuohjaajien vertaisverkostoa Suomessa. Kaikki kursseista kiinnostuneet eivät mahtuneet kursseille, ja toiveita uusista kursseista on esitetty. Kiinnostusta Shared Reading -koulutukseen suomeksi on myös esiintynyt.

Läsfest

23.11. järjestetään Läsfest-koulutus. Päivän teema on lasten tilat kirjastossa.

8. Toimintavuosi 2024 - muita alustavia suunnitelmia

Tarinasaalis: Videoiden teko on aloitettu ja valmiit videot julkaistaan Kirjastokaistalla ensi vuoden alussa. Keskusteltiin, että videoita kannattaa markkinoida kokonaisuuden sijaan yksittäisinä tai muutaman videon paketteina opettajille.

Bokkarusellen: AVI och ÅKE ordnar i januari 2024 tre dagar med boktips för alla åldrar på svenska från bokutgivning 2023. Bokkarusellen spelas in och kan ses på bibliotekskanalen.

Educa: Erte mukana toista vuotta. Osasto yhteinen Monikielisen kirjaston ja VAKE:n kanssa.

Kirjastopäivät 2024 Kuopiossa: Viime kerralla Hämeenlinnassa vähänlaisesti lanu-ohjelmaa. Ei vielä päätetty, miten Erte on päivillä mukana.

Painopiste: Ensi vuonna Erten painopisteenä on monikieliset perheet. Sama painopiste on myös Monikielisellä kirjastolla.

Muuta: Yhteistyön mallipohjia aletaan päivittää vuonna 2025.

9. Seinäjoen Erten ajankohtaiset asiat

Käytiin läpi Erten kotisivuilta tulevat koulutukset.

Keskusteltiin, että Ertellä on yhteistyötä muun muassa hankkeiden (Lukukoira-hanke/Kuopion kaupunginkirjasto & Lukeminen tukee hyvää elämää-hanke/Lappeenrannan kaupunginkirjasto),

Lasten ja nuorten säätiön (Read Hour -materiaalit varhaiskasvattajille) sekä Lastenkirjainstituutin kanssa.

Lastenkirjainstituutin kysely lukudiplomeista on välitetty AKE-alueille. Lukudiplomi-kysely on osa LKI:n selvitystä siitä, mitä diplomeja kirjastoilla on käytössä ja millaisille diplomeille on tarvetta.

Keskusteltiin, että lukudiplomin tehtävä vaihtelee. Lukudiplomi voidaan yhtäältä mieltää kirjallisuuskasvatuksen välineeksi ja osaksi äidinkielen opetusta, ja toisaalta välineeksi lukuinnon herättämiseen.

Kesäkampanjoiden palautekyselyn palautteita on käsitelty ja ensi vuotta suunnitellaan niiden pohjalta. Palautteiden perusteella samat kampanjat ovat toimineet toisissa paikoissa erinomaisesti ja toisissa osallistumisinnostus on ollut vähäistä tai puuttunut kokonaan.

Ensi vuodelle on suunnitteilla etävinkit, joissa keskustellaan erilaisista lukukampanjoista sekä jaetaan hyviä käytänteitä.

10. Muuta esille tulevaa

Keskusteltiin satutuokioiden tekijänoikeusasioista. Miten lakia on tulkittu ja miten eri kirjastoissa toimitaan?

Päätös: Erte tekee aiheeseen liittyvän anonyymin kyselyn ja jakaa sen neuvoston jäsenille. Syksyllä 2022 Erte teki kyselyn samasta aiheesta.

Keskusteltiin valtakunnallisen e-kirjaston rekisteröinnistä, joka vaatii nyt vahvan tunnistautumisen. Pohdittiin, onko mahdollista ottaa huomioon myös yhteisöasiakkaat, joilla ei ole mahdollisuutta vahvaan rekisteröintiin.

Päätös: Erte laittaa kysymyksen eteenpäin valtakunnallista e-kirjastoa valmistelevalle työryhmälle ja välittää vastauksen neuvostolle.

Korona-aikaan tehty Facebook-ryhmä Kirjastot vinkkaavat lapsiperheille ei ole enää hetkeen ollut käytössä. Pohdittiin, voiko ryhmästä poistua?

Päätös: Ryhmä perustettiin korona-ajan tarpeisiin, ei ole enää aktiivinen ja siitä voi halutessaan poistua.

11. Seuraavan kokouksen ajankohta ja kokouksen päätös

Seuraava kokous järjestetään Teams-kokouksena keväällä 2024. Tarkempi ajankohta sovitaan myöhemmin.